

numerous artistic projects in the region, country and beyond, is revealed. Attention is focused on the importance of positioning a modern artist in the direction of artistic interpretation of world musical heritage, which allows to offer the public a new artistic content; its role in establishing the activities of the branches of the Music Society named after M. Leontovych in the regions as important organizational and methodical centers for deepening interest in choral performance is considered.

Key words: cultural heritage, international cultural cooperation, artist, social activity, brand.

CULTURAL ACTIVITY AS CREATIVITY: A NEW MODEL OF FUNCTIONING OF THE ARTIST*

Vytkalov Serhii – Doctor of Cultural Studies, Professor,

Professor of the Department of Event Industries, Cultural and Museum Studies

Vytkalov Volodymyr – Ph.D., Prof., Head of the Department of Event Industries, Cultural Studies and Museum Studies of Rivne State University for the Humanities

The urgency of the problem. The organizational and cultural potential of one of the representatives of modern professional musical art of the country - Honored Artist of Ukraine Oleksandr Tarasenko - choirmaster of the National Opera of Ukraine, organizer of numerous artistic projects in the region, country and beyond, is revealed. Attention is focused on the importance of positioning a modern artist in the direction of artistic interpretation of world musical heritage, which allows to offer the public new artistic content. Research methods: the biographical method was used, which made it possible to find out the circumstances of the creation of musical works or the participation of this artist in various types of cultural activity and its effectiveness. Among others are the method of reconstruction and the historical method.

Research methods: the biographical method was mainly used, which made it possible to find out the circumstances of the creation of musical works or the participation of this artist in various types of cultural activity and its effectiveness. Among others are the method of historical reconstruction and the cultural method.

The scientific novelty of the study consists in clarifying the effectiveness of O. Tarasenko's participation in various spheres of cultural and artistic activity: as a choirmaster-producer of new opera works, as an organizer of cultural projects for the positioning of Ukraine outside its borders, as the Chairman of the All-Ukrainian Choral Society named after M. Leontovych regarding the restoration of its regional structures and as the music editor of the collection of choral compositions by M. Leontovych.

Key words: cultural heritage, international cultural cooperation, artist, social activity, management, brand.

Надійшла до редакції 20.05.2023 р.

УДК 477.3.29

ІМЕРСИВНА МУЗИКА ЯК ЯВИЩЕ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

Швець Наталія Олександрівна – кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри теорії та історії культури, Національна музична академія

України ім. П. І. Чайковського, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0003-4123-4834>

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi45.645>

natala.shvets@gmail.com

Розглянуто розвиток іммерсивної музики в сучасній культурі та проаналізовано особливості використання іммерсивних підходів і технологій у музичному виконавстві. Виявлено засоби створення іммерсивного звукового середовища під час концертних виступів (вокальне та інструментальне виконавство).

Констатовано, що протягом останніх років завдяки стрімкому розвитку інформаційних технологій та концепції іммерсивності в музичній культурі розпочався новий етап, пов'язаний зі створенням для слухачів унікального іммерсивного середовища, що надає можливості та умови для повного занурення в музичний твір.

Зауважено, що в контексті специфіки музичної культури, про іммерсивність можна говорити в кількох аспектах: в аспекті іммерсивного звуку, засобами створення якого є іммерсивні технології (віртуальної, доповненої та змішаної реальності) і в аспекті іммерсивного звуку, що досягається завдяки відповідній манері виконання. Незважаючи на очевидну відмінність, їх метою є створення безпосередньої передачі досвіду і занурення слухача в унікальний музичний простір. Висловлено припущення, що використання іммерсивних підходів і технологій в сучасному музичному виконавстві відкриває величезні можливості для еволюції художньо-творчої практики і соціокультурної діяльності професійних виконавців, а також популяризації класичної музики серед представників молодого покоління.

Ключові слова: іммерсивність, музика, звук, музична культура, іммерсивні технології, занурення, середовище.

Постановка проблеми. На сучасному етапі активного розвитку в музичній культурі набули іммерсивні практики – використання виконавцями технологій та підходів, спрямованих на створення у слухача відчуття іммерсії або «занурення» під час концертних виступів, призвело до трансформації соціокультурної парадигми музичного виконавства у сучасній культурі, що вимагає наукового осмислення з позицій музичної культурології.

Окрім того, актуальність дослідження іммерсивної музики як явища сучасної культури зумовлено важливістю розширення вітчизняної наукової бази теоретичними працями, в яких аналізується феномен

імерсивності – значна кількість різноманітних музичних імерсивних практик наразі не отримала належного рівня теоретизації.

Останні дослідження та публікації. Історіографічний аналіз наукової літератури останніх років засвідчує неабиякий інтерес до різноманітних питань, пов'язаних із феноменом імерсивності та його проявах у сучасному соціокультурному просторі.

Зокрема, О. Кудеревич, К. Кириленко та О. Бенюк [3] досліджують імерсивний досвід сучасного театрального мистецтва з філософських позицій; В. Боса [1] та О. Пінчук [4] аналізують проблему використання імерсивних технологій у навчанні; прояви імерсивності в сучасному мистецтві розглядає й О. Чепелик [5]; О. Губернатор [2] аналізує основні аспекти особливостей імерсивних практик у сучасному театральному мистецтві, кінематографії, відеоарті, експозиційній діяльності, репрезентації культурної спадщини. Проте дослідження імерсивності в контексті сучасної музичної культури залишається практично не висвітленим.

Мета статті – виявити особливості розвитку імерсивної музики в сучасній культурі, з'ясувавши особливості використання імерсивних підходів і технологій у музичному виконавстві.

Виклад матеріалу дослідження. Дослідження імерсивності в сучасній музичній культурі передбачає уточнення поняття «імерсивність» та «імерсивна музика».

Поза сумнівом, що важливим напрямом розвитку музичної культури й є імерсивна музика, в процесі прослуховування якої слухач отримує звуки, що імітують реальні, з будь-яких точок простору.

Термін «імерсивність» (англ. «занурення») трактується як створення ефекту присутності, відповідно значення імерсивності полягає в переході свідомості людини в такий стан, при якому зникає межа між реальним та умовним, а штучне середовище починає сприйматися так само, як і традиційне середовище, дійсність. Для створення ефекту імерсії здійснюються спроби залучити всі органи чуттів або посилити вплив на окремі з них для того, щоб створити реальні відчуття [6; 37].

Термін «імерсивний» активно використовується для кращого опису того, як звук передається в 3D-музиці. Імерсивний звук – це новий підхід, при якому звук відтворюється з кількох різних вимірів, відповідно слухач імерсивного звуку перебуває в центрі широкого звукового поля, що діє більш комплексно в порівнянні з об'ємним звуком [12; 2]. Важливим свідченням переходу до нових технологічних параметрів стала зміна у 2019 р. назви категорії щорічної премії «Греммі» з «Об'ємний звук» («surround sound») на «Імерсивний звук» («immersive audio»).

Поняття імерсивне переживання (або потокове переживання) вперше було запропоноване М. Чикзенміхайї в 1975 р. і дослідник визначив його як стан, в якому індивіди можуть тривалий час зосереджуватися на певній діяльності і повністю в неї занурюватися. При виникненні цього стану людина відчуває себе схвилюваною і щасливою, тому буде прагнути підтримувати контакт з імерсивним об'єктом [8; 34].

Згодом науковці об'єднали вокальну музику з імерсивним досвідом і визначили стан повного занурення, викликаного вокальною музикою як музичну трансцендентність або імерсію [7; 2], що ініціювало подальше дослідження взаємозв'язку між мовою вокальної музики та імерсивним досвідом.

Імерсивний звук – це новий підхід до звукової оповіді, що занурює слухача в розширене звукове поле, яке виходить за межі традиційного об'ємного звуку. Тоді як «об'ємний звук» існує в горизонтальній площині довкола слухача, імерсивний звук призначений для створення ефекту повного занурення, коли звук сприймається як такий, що повністю оточує слухача.

Процес розвитку імерсивного звуку відбувається від базових експериментів із доповнення або впровадження у простори, в які можна занурюватися і які є новими інформаційними середовищами як у художньому, так і функціональному сенсі.

Водночас поняття «імерсивна музика» значно ширше і включає в себе не лише музику, створену з використанням імерсивних технологій.

В арсеналі сучасної музичної культури стратегії імерсивності є важливим ресурсом формального та змістового оновлення. Ефекти занурення в музичний простір, що розмивають кордони між слухачем і виконавцем, не є інноваціями цифрової доби, вони мають прецеденти у властивих доцифровому музичному мистецтву техніках написання і виконання музичного твору.

Дослідники наголошують на тому, що створити умови для занурення слухача в музичний твір можна за рахунок імерсивного сприйняття, що виникає під час живого вокального виступу завдяки особливій синтаксичній структурі та особливостям композиції вокальної музики. І. Вей, досліджуючи взаємозв'язок між телеприсутністю мови вокальної музики та імерсивним досвідом аудиторії, констатує, що:

- способи надання перцептивного сприйняття індиферентної вокальної музики по-різному впливають на збудження (це пояснюється теорією ментального образу, відповідно до якої знання та інформація про уявні об'єкти, що зберігаються в свідомості у вигляді образів, за допомогою підказок у вокальній музиці, таких як музична мова та лірична мова, формують своєрідний віртуальний образ);
- музичне мовне сприйняття і ліричне мовне сприйняття є важливими факторами для збудження аудиторії, оскільки яскрава форма вокальної музики може надати реальне відчуття того, що «події, зображені у вокальному виконавстві, ніби відбуваються прямо перед аудиторією» [12; 3];
- безпосередній вплив сприйняття музичної мови і ліричної мови на імерсивний досвід є надзвичайно сильним – емоції можуть передаватися аудиторії через різні канали людського голосу, фонологічного ритму та інших засобів.

Імерсивність у музичному виконавстві розглядається як засіб досягнення унікального художнього результату, надання слухачу інноваційного музичного досвіду. Звукове рішення відповідає задуму композитора, який зумовлюють жанр, тематику і стилістику музичного твору, розрахованого на слухача і посилює образно-змістові ресурси інших засобів виразності виконавця.

Відповідні стратегії вокального виконавства відтворюють чуттєву імерсивність і дозволяють блокувати у слухача механізми психологічного дистанціювання, викликати емоційне залучення в музичний твір, а також афективний стан, що сприяє зануренню в артпростір вокального концерту.

У сучасній музичній культурі поширення отримали якісно нові види імерсивності, що виникли від впливом цифровізації і в процесі технічного розвитку людства.

Новаторським імерсивним музичним проєктом, в якому класичну музику було поєднано з інноваційними технологіями, став проєкт «Орган та доповнена реальність» (церква Святої Єлизавети, Париж, Франція, 2007 р.). Музичну програму, спрямовану на візуальне та акустичне доповнення органу, склали комбінації класичної органної музики (твори Й. Баха, К. Франка та Мессіана) та п'єса, доповнена цифровим способом в 12-ти частинах, написана К. д'Алессандро спеціально для проєкту. На думку авторів проєкту, більшість спеціальних ефектів можуть нашкодити тонкому музичному змісту класичного репертуару, тому в «Органі та доповненій реальності» використовувалися лише тонкі просторові звукові та ревербераційні ефекти [9; 54]. Органні труби відображали візуальний аналіз музики завдяки світлодіодним індикаторам рівня гучності, а імерсивне звукове середовище – звукове поле – занурювало слухачів всередину інструменту.

Імерсивні концерти в поєднанні з відео інсталяціями на сучасному етапі стають популярними практиками культурних індустрій. Так, наприклад, у березні 2023 р. в Парижі в проєкційному просторі «Ircam», що знаходиться на глибині 16 метрів (під фонтаном І. Стравінського), відбулися імерсивні дві звукові інсталяції колективу «LuxuryLogico x Andrea Cera» та Д. Монаккі. Звуковий та візуальний перформанс «The Insomnia Sketchbook», створений у співпраці італійського композитора А. Чера та тайванського колективу «Luxury Logico» – серія оповідних фрагментів, що відбуваються у темряві – їх напрямом є звукові поля та звуки свідомості.

Інший імерсивний досвід надає інсталяція «Палеопейзажі – Борнео 2023» італійського екоакустичного композитора Д. Монаккі, відомого збиранням, дослідженням і трансляванням звукових портретів первинних екваторіальних лісів. Представлені в рамках цієї інсталяції звуки записані композитором на північному сході Борнео, в найдавнішій екосистемі тропічних лісів.

Варто зауважити, що звернення до звуків довкілля, зокрема до нових інтерпретацій музики, натхненню співами птахів, що сприяють створенню відчуття імерсивності, на сучасному етапі досить популярно серед композиторів та виконавців [10]. Однією з яскравих подій в фортепіанному виконавстві став виступ на щорічному Альдебургському фестивалі музики і мистецтв П.-Л. Аймара з «Каталогом уазо» – фортепіанними композиціями, створеними на основі записів дикої природи французьким композитором, майстром новаторських структур, О. Мессіаном, який, прагнучи точно передати типовий спів птахів регіону в різний час доби, створює дивовижний діапазон фортепіанної звучності. П.-Л. Аймар послідовно перебудував послідовність запропоновану композитором, створивши для відвідувачів імерсивне звукове середовище життя птахів з місцевого болота (виступ одного з провідних європейських піаністів сучасності тривав від світанку до опівночі).

Імерсивність стала основним напрямом розвитку діяльності багатьох сучасних музичних колективів. Одним з яскравих прикладів цьому є діяльність Філармонії – симфонічного оркестру ХХІ ст. світового рівня під керівництвом головного диригента С.-М. Рувалі. Базуючись у Лондоні, в Королівській фестивальній залі «Southbank Centre», оркестр здійснює захопливі виступи для світової аудиторії. Для оркестру розроблено провідну технологію віртуальної реальності, що надає можливість створювати унікальне імерсивне звукове середовище. Прослуховування музики через амбіфонічний масив з 18 динаміків сприяє генеруванню відчуття імерсії у слухача і створює ефект присутності всередині оркестру

з дивовижною деталізацією. Окрім того, за допомогою віртуальної гарнітури можна прослуховувати музику Л. ван Бетховена, сидючи в струнній секції безпосередньо перед диригентом Е.-П. Салоненом [11].

Філармонія використовує технології для зв'язку зі зростаючою аудиторією за межами концертної зали, створюючи нові художні враження, що дозволяють зануритися в атмосферу оркестру під час виступу.

Найбільшою інсталяцією Філармонії є «Всесвіт звуку» – виставка, що експонується в десяти кімнатах, створена за допомогою записів 37 відеокамер і понад 40 аудіозаписів. Відвідувачі можуть ходити різними секціями оркестру або лишатися на одній скільки завгодно. Виставка інтерактивна – це дозволяє керувати оркестром, наслідувати рухам рук диригента Е.-П. Салонена, і грати разом із перкусіоністами.

Наразі, Філармонічний оркестр разом із Королівською шекспірівською трупкою працює над новим проєктом у рамках програми «Аудиторія майбутнього» британського відділу досліджень та інновацій, метою якого є створення на основі імерсивних технологій (віртуальна реальність, доповнена реальність та змішана реальність) концертних програм у реальному часі на кількох сценах для однієї і тієї ж самої аудиторії. Оркестр Філармонії забезпечує музичну складову концерту і сприяє розвитку імерсивних технологій, що використовуються в проєкті, зосереджуючись на питаннях локального звуку для музичного виконання у віртуальній та доповненій реальності, звукових враженнях на основі місцеперебування та ін.

Імерсивна музика може надавати слухачам безпрецедентний досвід, особливістю якого є поява відчуття присутності. Великою мірою цим пояснюється її безпрецедентна популярність у представників різних поколінь та широкі перспективи подальшого розвитку.

Висновки. Протягом останніх років завдяки стрімкому розвитку інформаційних технологій та концепції імерсивності в музичній культурі розпочався новий етап розвитку, пов'язаний зі створенням для слухачів унікального імерсивного середовища, що надає можливості та умови для повного занурення в музичний твір.

У контексті специфіки музичної культури про імерсивність можна говорити в кількох аспектах: в аспекті імерсивного звуку, засобами створення якого є імерсивні технології (віртуальної, доповненої та змішаної реальності) і в аспекті імерсивного звуку, що досягається завдяки відповідній манері виконання. Незважаючи на очевидну відмінність, їх метою є створення безпосередньої передачі досвіду і занурення слухача в унікальний музичний простір.

На нашу думку, використання імерсивних підходів і технологій в сучасному музичному виконавстві відкриває величезні можливості для еволюції художньо-творчої практики і соціокультурної діяльності професійних виконавців, а також популяризації класичної музики серед представників молодого покоління.

Список використаної літератури

1. Боса В. П. Використання імерсивних методів навчання та кейс-методу і процесійної підготовки філософів. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 29. Т. 1. С. 43–47.
2. Губернатор О. І. Імерсивні культурні практики XXI століття: особливості та прийоми. *Культурологічний альм*. 2023. № 3. С. 283–289.
3. Кундеревиц О. В., Кириленко К. М., Бенюк О. Б. Імерсивність як мистецька стратегія початку XXI століття (аналіз театрального досвіду та його філософських підвалин). *Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство»*. 2021. Вип. 45. С. 174–182. DOI : <https://doi.org/10.31866/2410-1176.45.2021.247390>.
4. Пінчук О. Імерсивні технології в навчанні: проблема чи перспектива. *Proceedings of the XII International scientific-practical conference «Internet-education-science» (IES-2020), Ukraine, Vinnytsia, 26-29 May 2020. Vinnytsia : VNTU, 2020. С. 257–258.*
5. Чепелик О. Імерсивні середовища, VR, AR в українському сучасному мистецтві останніх років. *Сучасне мистецтво*. 2021. С. 23–40.
6. Biocca F., Delaney B. Immersive Virtual Reality Technology. In F. Biocca, & M. R. Levy (Eds.), *Communication in the Age of Virtual Reality* (pp. 57–126). Hillsdale, NJ: L. Erlbaum Associates, 1995.
7. Cardona G., Ferreri L., Lorenzo-Seva U., Russo F. A., Rodriguez-Fornells A. The forgotten role of absorption in music reward. *Annals of the New York Academy of Sciences*. 2022. P. 1–13.
8. Csikszentmihalyi M. *Beyond Boredom and Anxiety*. Jossey-Bass, San Francisco, USA, 1975. 231 p.
9. Jacquemin C., Ajaj R., Beux S., d'Alessandro C., Noisternig M., Katz B., Planes B. Organ Augmented Reality. *Organ Augmented Reality: Audio-Graphical Augmentation of a Classical Instrument. International Journal of Creative Interfaces and Computer Graphics*. 2010. № 1(2). P. 51–66.
10. Stine E. Creating Immersive Electronic Music from the Sonic Activity of Environmental Soundscapes. *IUI Workshops*. 2019. IUI Workshops'19, March 20, 2019, Los Angeles, USA. URL : <https://ceur-ws.org/Vol-2327/IUI19WS-MILC-4.pdf> (дата звернення : 26.03.2023).
11. The Philharmonia. URL : <https://philharmonia.co.uk/> (дата звернення : 26.03.2023).
12. Wei Y. Immersive Experience Arousal Process of Vocal Music Language: From Perspectives of «Music» and «Lyrics». 2022. DOI:10.21203/rs.3.rs-2134626/v1.

References

1. Bosa V. P. (2020). Vykorystannia imersyivnykh metodiv navchannia ta keis-metodu i protsesiinii pidhotovtsi filosofiv. *Innovatsiina pedahohika*. Issue 29. Vol. 1. pp. 43–47 (in Ukraine).
2. Hubernator O. I. (2023). Imersyivni kulturni praktyky XXI stolittia: osoblyvosti ta pryimy. *Kulturolohichniy almanakh*. no 3. pp. 283–289 (in Ukraine).
3. Kunderevych O. V., Kyrylenko, K. M., Beniuk, O. B. (2021). Imersyivnist yak mystetska stratehiia pochatku XXI stolittia (analiz teatralnoho dosvidu ta yoho filosofskykh pidvalyn). *Visnyk KNUKiM. Seriia «Mystetstvoznavstvo»*. Issue. 45. pp. 174–182. DOI : <https://doi.org/10.31866/2410-1176.45.2021.247390> (in Ukraine).
4. Pinchuk O. (2020). Imersyivni tekhnolohii v navchanni: problema chy perspektyva. *Proceedings of the XII International scientific-practical conference «Internet-education-science» (IES-2020)*, Ukraine, Vinnytsia, 26-29 May 2020. Vinnytsia : VNTU. pp. 257–258 (in Ukraine).
5. Chepelyk O. (2021). Imersyivni seredovyscha, VR, AR v ukrainskomu suchasnomu mystetstvi ostannikh rokiv. *Suchasne mystetstvo*. 2021. pp. 23–40 (in Ukraine).
6. Biocca F., Delaney, B. (1995). Immersive Virtual Reality Technology. In F. Biocca, & M. R. Levy (Eds.). *Communication in the Age of Virtual Reality* (pp. 57–126). Hillsdale, NJ: L. Erlbaum Associates (in English).
7. Cardona, G., Ferreri, L., Lorenzo-Seva, U., Russo, F. A., Rodriguez-Fornells, A. (2022). The forgotten role of absorption in music reward. *Annals of the New York Academy of Sciences*. pp. 1–13 (in English).
8. Csikszentmihalyi, M. (1975). *Beyond Boredom and Anxiety*, Jossey-Bass, San Francisco, USA (in English).
9. Jacquemin, C., Ajaj, R., Beux, S., d'Alessandro, C., Noisternig, M., Katz, B., Planes, B. (2010). Organ Augmented Reality. *Organ Augmented Reality: Audio-Graphical Augmentation of a Classical Instrument. International Journal of Creative Interfaces and Computer Graphics*. no. 1(2). pp. 51–66 (in English).
10. Stine, E. (2019). Creating Immersive Electronic Music from the Sonic Activity of Environmental Soundscapes. *IUI Workshops*. 2019. IUI Workshops'19, March 20, 2019, Los Angeles, USA. URL : <https://ceur-ws.org/Vol-2327/IUI19WS-MILC-4.pdf> (in English).
11. The Philharmonia. URL : <https://philharmonia.co.uk/> (in English).
12. Wei, Y. (2022). Immersive Experience Arousal Process of Vocal Music Language: *From Perspectives of «Music» and «Lyrics»*. DOI:10.21203/rs.3.rs-2134626/v1 (in English).

IMMERSIVE MUSIC AS A PHENOMENON OF MODERN CULTURE

Shvets Nataliia – candidate of art history, Associate Professor of Theory and History of Culture, National Academy of Music of Ukraine named after P. Tchaikovsky, Kyiv

The article examines the development of immersive music in modern culture and analyzes the peculiarities of using immersive approaches and technologies in musical performance. The means of creating an immersive sound environment during concert performances (vocal and instrumental performance) were analyzed.

It was established that in recent years, thanks to the rapid development of information technologies and the concept of immersiveness, a new stage has begun in musical culture, related to the creation of a unique immersive environment for listeners, which provides opportunities and conditions for complete immersion in a musical work.

It is noted that in the context of the specifics of musical culture, one can talk about immersiveness in several aspects: in the aspect of immersive sound, the means of creation of which are immersive technologies (virtual, augmented and mixed reality) and in the aspect of immersive sound, which is achieved due to the appropriate manner of performance. Despite the obvious difference, their goal is to create a direct transfer of experience and immerse the listener in a unique musical space.

It is suggested that the use of immersive approaches and technologies in modern music performance opens up huge opportunities for the evolution of artistic and creative practice and socio-cultural activities of professional performers, as well as the popularization of classical music among representatives of the younger generation.

Key words: immersiveness, music, sound, musical culture, immersive technologies, immersion, environment.

UDC 477.3.29

IMMERSIVE MUSIC AS A PHENOMENON OF MODERN CULTURE

Shvets Nataliia – candidate of art history, Associate Professor of Theory and History of Culture, National Academy of Music of Ukraine named after P. Tchaikovsky, Kyiv

The aim of this article. The purpose of the article is to reveal the peculiarities of the development of immersive music in modern culture and to analyze the use of immersive approaches and technologies in musical performance. *Research methodology.* The method of analysis and synthesis, the typological method, the method of structural and functional analysis was applied, which contributed to the identification of the peculiarities of immersive music in modern culture. *Novelty.* Immersiveness in the context of modern musical culture is studied. The means of creating an immersive sound environment during concert performances (vocal and instrumental performance) were analyzed. The peculiarities of the influence of immersive technologies on the creation of a unique environment, which provides the opportunity to get a new musical experience, have been revealed. *Results.* In recent years, thanks to the rapid development of information technologies and the concept of immersiveness in musical culture, a new stage of development has begun, related to the creation of a unique immersive environment for listeners, which provides opportunities and conditions for complete immersion in a musical work.

In the context of the specifics of musical culture, one can talk about immersiveness in several aspects: in the aspect of immersive sound, the means of creation of which are immersive technologies (virtual, augmented and mixed reality) and in the aspect of immersive sound, which is achieved due to the appropriate manner of performance. Despite the obvious difference, their goal is to create a direct transfer of experience and immerse the listener in a unique musical space.

In our opinion, the use of immersive approaches and technologies in modern music performance opens up huge opportunities for the evolution of artistic and creative practice and socio-cultural activities of professional performers, as well as the popularization of classical music among representatives of the younger generation.

Key words: immersiveness, music, sound, musical culture, immersive technologies, immersion, environment.

Надійшла до редакції 12.04.2023 р.

УДК 7.079:780.8:780.614.131(477) «XIX/XX»

ФЕСТИВАЛЬНО-КОНКУРСНИЙ РУХ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ГІТАРНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТ.

Бурлаченко Богдан Андрійович – аспірант, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», м. Івано-Франківськ
<https://orcid.org/0000-0003-2194-584X>
DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi45.646>
bohdan.burlachenko.20@pnu.edu.ua

Фабрика-Процька Ольга – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», м. Івано-Франківськ
<https://orcid.org/0000-0001-5188-1491>
olga.fabryka-protska@pnu.edu.ua

Розглянуто гітарний фестивально-конкурсний рух кінця XX – початку XXI ст. та вплив зарубіжного досвіду на розвиток таких концертних форматів в Україні. Здійснено огляд міжнародних та всеукраїнських імпрез, форматів проведення. Окреслено значимість таких заходів для розвитку культурної спадщини держави. Висвітлено сучасний стан фестивально-конкурсного руху в Україні, зважаючи на складне сьогодення. Зазначено, що відбувається процес зміни формату проведення заходів. Висвітлено сучасні тенденції розвитку гітарної практики (дистанційний характер фестивалів та конкурсів та ін.). Подано інформацію про внесок вітчизняних митців. Доведено, що фестивально-конкурсний рух допомагає у вирішенні проблем міжкультурного спілкування, обміну досвідом, акцентуючи увагу на збереженні духовних цінностей.

Ключові слова: гітара, конкурс, дистанційна форма, фестиваль, гітарне мистецтво.

Актуальність дослідження. На зламі тисячоліття формується нова картина світу, зумовлена всесвітньо-економічною кризою та сучасними умовами глобалізації. Розвиток техногенного суспільства, технологій і всесвітніх комунікаційних систем, впливають на людей, їхній розвиток, мислення, а також на взаємодію з навколишнім середовищем та один з одним. Сьогодні все більше глобальне переважає над людським, національним та творчим.

Сучасний культурно-мистецький простір України характеризується бурхливим розвитком фестивально-конкурсного руху. Музичні фестивалі та конкурси стають місцем об'єднання людей різних професій та сфер діяльності, територією обміну досвідом, збереження та відтворення кращих традицій країни, стимулом розвитку музичної виконавської освіти. Варто зазначити, що за нинішніх умов фестивальний рух вирішує низку проблем, зокрема таких, як міжкультурне спілкування, організація дозвілля молоді, підтримка духовних цінностей тощо.

Невід'ємними явищами в сучасному культурно-мистецькому середовищі України та інших країн світу є музичні фестивалі та конкурси гітарного мистецтва. Виняткового розвитку вітчизняний гітарний фестивально-конкурсний рух набув протягом XX – початку XXI ст. Сьогодні виділяють чималу кількість фестивалів та конкурсів за різними видами й масштабами: дитячі, учнівські, юнацькі, професійні, районні, всеукраїнські та міжнародні. Музичні конкурси гітарного спрямування стали стандартною педагогічною практикою. Різноманітні школи, консерваторії, громадські організації, державні заклади організовують фестивалі та конкурси з метою демонстрування культури через музичну й художню досконалість гітаристів.

При дослідженні даної тематики постають певні труднощі. Перш за все, існує велика кількість гітарних фестивалів та конкурсів, не ведеться документальний облік усіх заходів, що, в свою чергу, додає складнощів у пошуку інформації, тому часто першоджерелом є засоби масової інформації. Окрім